

เทศน์อบรมพระก่อนปาฏิโมกข์ ณ วัดป่าบ้านตาด

เมื่อวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๒๕

หัวใจดวงเสาะแสวงหา

ใครมาก็ให้ตั้งหน้าศึกษาด้วยความจงใจความมุ่งมั่นต่อความดี ความไม่ดื้อนะ เต็มอยู่ในหัวใจแทบจะแบกจะหามไปไม่ไหวด้วยกันทุกคน อันนี้ไม่มีใครจนความไม่ดีนี้ เป็นรากเป็นฐานเป็นมูลสดมูลแห้งเต็มอยู่ภายในใจไม่มีใครบกพร่อง สิ่งที่บกพร่องก็คือ น้ำอันสะอาด ที่จะเข้าไปชะล้างสิ่งสกปรกกรงรัง ซึ่งทำให้หนักอยู่ตลอดเวลา นี้ให้ ค่อยจิตจางหายไป เพื่อจะได้เบาบางขึ้นภายในจิต และคล่องตัวต่อความดีทั้งหลายใน การที่จะคิดจะพูดจะทำ เวลานี้การจะคิดจะพูดจะทำในทางที่ดีส่วนใด ๆ ก็ตามมันหนัก ยิ่งกว่าภูเขาทั้งลูก ไม่อยากคิด ไม่อยากพูด ไม่อยากทำ ก็เพราะสิ่งเหล่านี้กดถ่วงเอาไว้

ไม่มีใครที่จะเฉลียวฉลาดรู้เหตุรู้ผล รู้หนกรู้เบา รู้โทษรู้คุณอย่างถูกต้องแม่นยำ ยิ่งกว่าพระพุทธเจ้า เราได้กล่าวถึงท่านว่า พุทธิ ธมฺมํ สงฺฆํ สรณํ คจฺฉามิ จึงขอให้ถึง สิ่งทั้งหลายเหล่านี้ด้วยความจริงใจด้วยกันทุกคน เราจะเป็นที่เบาใจเราเองด้วย สมาคมเกี่ยวข้องกับผู้ใดพระเถระภราดรสาธุชนชาย ก็ให้เขาพลอยได้ความเย็นใจเย็นตา ราบซึ่งจิตใจในทางดีกับเราด้วย สมกับว่าเรานี้เป็นพระเป็นเทศที่ไว้ใจและชุ่มเย็นแก่หู ตาจิตใจของชาวโลกนี้เป็นหลักสำคัญ

นี่ตัวเราเองก็หาบก็หามตั้งแต่มูลสดมูลแห้ง ไปที่ไหนก็สาดกระจายไปให้คนอื่น เหม็นคลุ้งไปตาม ๆ กัน ดังที่เขาตำหนิพระเถระศาสนาทุกวันนี้ อาศัยความเคลื่อนไหว ของพระเถระที่ออกมาจากความไม่ดีของตนนั้นแล ทำให้โลกได้หนักอกหนักใจมา จนกระทั่งทุกวันนี้ ถ้าได้พยายามชำระสิ่งที่กล่าวนี้ด้วยความเต็มอกเต็มใจ จงใจ หนัก แน่นมันคง มุ่งมั่นอยู่โดยสม่ำเสมอแล้ว ความตำหนิติเตียนเหล่านี้มันก็เป็นโลกธรรม แม้จะตำหนิติเตียนโดยทางที่ถูกตามความจริงของเขาก็ตาม แต่ก็ก็จะกลับกลายหายไป ได้ด้วยอำนาจแห่งความดีของเรา ผู้ตั้งใจประพฤติปฏิบัติดีนี้ชะล้างออก หลักใหญ่อยู่ ตรงนี้ ให้พากันจำเอาไว้

สำหรับผมเอง ที่จะคอยแนะนำสั่งสอนหมู่เพื่อนอยู่ตลอดเวลาตามกาลตามเวลา ไม่ค่อยเคลื่อนคลาดเหมือนอย่างแต่ก่อนนั้นเป็นไปไม่ได้แล้ว ธาตุชั้นนี้ก็ไม้อ่านวย สุขภาพทางด้านหัวใจก็เป็นไปดังที่ทราบ ๆ กันนี้ เพราะฉะนั้นการแนะนำสั่งสอนที่จะให้ เต็มเม็ดเต็มหน่วยตามเวลาลำเวลาจึงเป็นไปได้ยาก เพียงแต่ประคองตัวเองอยู่เท่านั้น ก็ลำบาก บางคืนนอนไม่หลับเพราะโรคอันนี้เอง

ต่างองค์มาก็ให้ดูให้ดี ताให้เป็นนักศึกษา วิชาเกิดได้ทั้งทางตาทางหูทางจมูก ทางลิ้นทางกายทางใจ และอวิชาก็เกิดได้เพิ่มได้จากอายตนะเดียวกันนี้ นั่นเราไม่มา ศึกษาเพื่อสิ่งดังกล่าวข้างหลังนี้ แต่เราศึกษาเพื่อสิ่งที่กล่าวเบื้องต้นนี้ จึงให้เป็นผู้หนัก แน่นด้วยกัน

มองทุกสิ่งทุกอย่างให้มองในแง่ความเป็นธรรม เพื่อหวังธรรม ความไม่ดิบไม่ตี นั้นมีอยู่แล้วทั้งเราทั้งท่านมีเต็มไปหมด มองดูที่ไหนก็เต็มแต่สิ่งเหล่านี้ จึงไม่ควรนำสิ่ง เหล่านี้เข้ามาเพิ่มเติมกัน หรือทับถมสิ่งที่มีอยู่แล้วภายในตน ที่เรียกว่านิสัย มองกันใน แง่ผิดก็คือเป็นผู้หาสิ่งสมความผิดในตัวเองนั่นแล แทนที่จะถูกตามการตำหนิผู้อื่นว่าไม่ ดี กลับเป็นผิดสำหรับตัว เป็นผู้เสาะแสวงหาความไม่ดีในตัวเอง ตามนิสัยของจิตที่มี กิเลส ต้องเป็นอย่างนั้นเสมอไป ให้ถือเป็นภัยในความคิดประเภทนี้ การมองในแง่ เหล่านี้เป็นความผิดทั้งนั้น ท่านจึงให้มองในแง่เป็นธรรม ตามาศึกษา หูมาศึกษา ได้ ประโยชน์เรื่อย ๆ ไป

ธรรมของพระพุทธเจ้านั้นไม่มีสงสัยแล้ว เหมือนกับวางตลาดให้โลกได้เห็น เอ้า ใครอยากได้ชนิดไหน สินค้าประเภทต่างๆ นับแต่ราคา ๑ สตางค์ขึ้นไปจนกระทั่งถึง นับไม่ถ้วนแห่งเงินล้านๆ ที่จะมาเป็นการซื้อขายแลกเปลี่ยนกันให้ได้สมราคาราคากันนี้ สินค้าไม่มีที่จะต่ำกว่าราคาหรือไม่สมคุณค่าราคาของผู้มาต้องการได้ซื้อขายนั้น ศาสน สมบัติก็คือธรรม หากจะเกิดขึ้นจากการเสาะแสวงหา การปฏิบัติดีปฏิบัติชอบของ ผู้สนใจ ตามชั้นภูมิแห่งความสนใจไม่สงสัย

มัชฌิมาปฏิปทานี้คือศาสนธรรมของพระพุทธเจ้า ถ้าเทียบเป็นสินค้าก็วาง เกลื่อนโลกอยู่แล้วมาแต่กาลไหนๆ นอกจากโลกจะมีहुดีตาดี เลือกรูประเภทใดตา ประเภทใด เลือกเฟ้นได้ชนิดใด เพราะคำว่าศาสนธรรมนี้ไม่มีอย่างเดียว สิ่งที่สกปรก รกรุงรัง ยังเคลือบยั้งแฝง ยังปกปิดกำบังศาสนธรรมอันเป็นของมีคุณค่ามากนี้ไว้อย่าง มิตรชิดอีกด้วย จึงต้องอาศัยปัญญาวิจารณ์ญาณ ถึงจะให้เห็นของจริงตามของจริง เห็น ของชั่วตามความชั่วของมัน แล้วละแล้วถอนตามหลักแห่งการละ บำเพ็ญตามหลักแห่ง การบำเพ็ญโดยถูกต้อง นั้นจะได้ความดีของประเสริฐไม่เคยคาดเคยคิดเคยฝัน ก็จะได้ ปรากฏขึ้นที่หัวใจดวงผู้เสาะแสวงหานี้แล
